

SAVONIA

Miau!

Kappaleita aloittelevalle klarinetistille

Riikka Pieviläinen

Opinnäyteprojektin raportti

Musiikki ja tanssi

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma Musiikin koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Riikka Pieviläinen	
Työn nimi Miau! Kappaleita aloittelevalle klarinetistille	
Päiväys 27.5.2014	Sivumäärä/Liitteet 18/2
Ohjaaja(t) Mikko Toivanen (taiteellinen ohjaaja), Anna-Maria Pekkinen (kirjallinen ohjaaja)	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Savonia-ammattikorkeakoulu, Musiikin ja tanssin yksikkö	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyö on kaksiosainen. Raporttiosassa kerrotaan klarinetinsoiton aloituksessa mahdollisesti esiintyvistä fyysisistä rajoituksista ja raportin loppuosassa esitellään "Play Along" -vihkon tekemisen vaihteita ja haasteita.</p> <p>Opinnäytetyön toinen osa on "Play Along" -vihko ja -cd aloittavalle klarinetistille. Molemmat sisältävät kaksi opinnäytetyön tekijän omaa sävellystä ja loput kappaleet on sovitettu kansan- ja lastenlauluista erilaisille kokoonpanoille. Levyllä jokaisesta kappaleesta on kaksi eri raitaa, joista ensimmäisessä on klarinetti mukana ja toisessa on vain pelkkä tausta. Projektia varten sävelletyissä kappaleissa on erityisesti huomioitu juuri soiton aloittaneet klarinetistit. Jokaisessa kappaleessa pyritään opettelemaan jokin uusi musiikillinen asia.</p> <p>Työ on tarkoitettu opetuskäyttöön. Tekijä toivoo, että vihkolle ja äänitteelle olisi kysyntää myös muualla Suomessa ja miksi ei ulkomaillakin, koska vastaavaa materiaalia ei ole saatavilla suomeksi vielä kovin paljoa.</p> <p>Projektin tuloksena syntyi uusi soittovihko ja Play Along -levy. Tekijä kokee kehittyneensä pedagogina ja sovitus- ja soittotekijänä. Sovituksissa jouduttiin miettimään sopivat sävellajit niin korkeuden kuin etumerkkien mukaan aloittavalle klarinetistille. Opinnäytetyön tekijä oppi kuuntelemaan sovituksia uudella, erilaisella korvalla.</p>	
Avainsanat Play Along, nuottivihko, klarinetti, aloittava oppilas	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Music			
Author(s) Riikka Pieviläinen			
Title of Thesis Miau! Pieces for the beginning clarinet player			
Date	27.5.2014	Pages/Appendices	18/2
Supervisor(s) Mikko Toivanen (artistic director), Anna-Maria Pekkinen (written instructor)			
Client Organisation /Partners Savonia University of Applied Sciences, Music and Dance			
<p>Abstract</p> <p>The thesis consists of two parts. The report section describes some physical limitations that may appear when starting playing the clarinet and the final section presents the "Play Along" booklet-making steps and challenges.</p> <p>The second part is the "Play Along" booklet and cd for a commencing clarinetist. Both contain two of the thesis author's own composition and the rest of the songs are arrangements of folk and children's songs for different ensembles. Each song in the album has two different tracks: the first one includes the clarinet and the other is just a mere background. Composed music for the project, in particular, takes into account the level of just started playing clarinets. Each chapter seeks to teach some new musical thing.</p> <p>The work is intended for educational purposes. The author hopes that the booklet and recording will be in demand in other parts of Finland, and why not even abroad, because there is not much corresponding material available in Finnish.</p> <p>The project resulted in a new notebook and Play Along-disk. The author feels that she developed as a pedagogue and maker of arrangements. It was necessary to consider suitable types of tone as the height of the sign for a commencing clarinetist in arrangements. The author learned to listen to the arrangements with a new, different ear.</p>			
<p>Keywords</p> <p>Play Along, booklet, clarinet, starting pupil</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	6
2	LASTEN KLARINETINSOITON ONGELMIA SOITTOA ALOITETTAESSA	8
2.1	Kädet ja sormet.....	8
2.2	Jaksaminen	8
3	SÄVELLYS- JA SOVITUSPROSESSI	10
3.1	Uudet sävellykset.....	10
3.2	Kappaleiden sovittaminen.....	10
4	KAPPALEET JA NIIDEN OMINAISPIIRTEET	12
4.1	Kissanpennun ensimmäinen aamu ja Kissanpennun ensiaskeleet	12
4.2	Täilaulu	13
4.3	Hämähäkki-rock	13
4.4	Täti Monika	13
4.5	Rati riti ralla	13
4.6	Älä silmä pieni	13
4.7	Soittajapaimen	14
4.8	Autolaulu	14
4.9	Leipuri Hiiva	14
4.10	Saunavihdat	14
4.11	Tuutulaulu.....	14
5	VIHKON KOKOAMINEN	16
6	LOPUKSI	17

LIITTEET

Liite 1: Nuottivihko

Liite 2: Äänite: kappaleiden säestykset

1 JOHDANTO

Halusin alusta lähtien sisältää opinnäytetyöhöni mahdollisimman paljon eri soittimiin tutustumista, koska tulevana musiikin opettajana tarvitsen puhallin-, lyömä- ja jousisoittimista monipuolista tietoa. Myöhemmin huomasin, että klarinettinuottien joukosta ei löydy suomenkielistä ”Play Along” -vihkoa soitinopintojaan aloitteleville klarinetisteille ja jo vähän aikaa soittaneille oppilaille. Olen myös itse kaivannut uudenlaista ”Play Along”-vihkoa suomeksi.

Ryhdyin valitsemaan kappaleita ja sovittamaan niitä. Kappaleiksi valitsin sellaisia lasten- ja kansanlauluja, jotka ovat ehkä nykypäivänä jääneet hieman vähemmälle huomiolle niin perheissä kuin koulun opetuksessakin. Mielestäni vanhat lastenlaulut ovat parhaimpia, mitä olemassa on ja näitä lauluja täytyisi saada nykylapsienkin tietoisuuteen. Cd:llä on yhdestä kappaleesta kaksi eri raitaa, ensin klarinettisoolon kera ja seuraavalla raidalla ilman sooloa, jotta oppilas saa itse soittaa soolon ja fraseerata sen niin kuin itse haluaa ja tykkää. Melkein kaikkiin kappaleisiin olen laittanut suuntaa antavia voimakkuusmerkintöjä, mutta kukaan ei kiellä muuttamasta niitä itselleen mieluisaksi.

Valitsin teemaksi kissan, koska ne ovat itselleni olleet todella tärkeitä lapsena - ja ovat edelleenkin. Myös ajatuksena tämä teema toimii mielestäni niin nuoremmille kuin jo vähän vanhemmillekin soittajille. Kappaleet valikoituivat pitkälti oman lapsuuden ja nuoruuden ajalta. Jouduin myös jättämään joitakin kappaleita odottamaan seuraavaa projektia, koska muuten vihkoon ja levyille olisi tullut liikaa samantyyllisiä sävelmiä. Joukosta löytyy kappaleita joissa muun muassa haetaan hyvää ja toimivaa kielitystä, joissakin taas kaivataan hyvää sointia eli puhalluksen täytyy toimia mutkattomasti. Nopeammissa kappaleissa tarvitaan jo suhteellisen vikkelää ja samanaikaista sormien liikettä. Kaikki kappaleet sijoittuvat perustaso 1:en ohjelmistoon.

Opinnäytetyön pedagogisena tavoitteena on saada nämä erilaiset kansanlaulut nykylasten ja nuorten tietoisuuteen. Toisena tavoitteena on rohkaista alussa olevaa oppilasta yhteissoittoon. Yhteismusisointi on aina hyödyllistä, vaikkakin tässä tapauksessa kappaleiden taustojen soittajat eivät ole fyysisesti paikalla. Yhteismusisointi tuo oppilaalle iloa ja vahvistaa näin opiskelumotivaatiota.

Opinnäyteprojektin raportissa kerron mitä hankaluuksia nuorelle soittajalle saattaa tulla klarinetin soittoa aloitettaessa. Muissa luvuissa kerron projektin työstämisestä ja

kappalevalinnoista hieman tarkemmin. Kokonaisuudessaan opinnäytetyö painottuu seuraavasti: käytännön osuus (4/5) ja kirjalliseen osuuteen (1/5).

2 LASTEN KLARINETINSOITON ONGELMIA SOITTOA ALOITETTAESSA

Opinnäytetyönä toteutettu soittovihko on suunnattu melko nuorille ja aloitteleville klarinetisteille, jotka saattavat kohdata erilaisia fyysisiä rajoituksia harrastuksen alkuvaiheissa. Vaikka tällaisia rajoituksia tulisi eteen, on hyvä huolehtia, että ongelmat eivät murskaa lapsen halua soittaa ja edistyä soitossaan. Jos jokin kappaleista ei heti ensi yrittämällä onnistu, ei kannata lannistua vaan voi kokeilla toista kappaletta ja jättää vaikeamman kappaleen odottamaan sopivaa hetkeä.

Monet opettajat ja oppilaitokset suosittelevat klarinetinsoiton aloittamista vasta sitten, kun lapsella on pysyvät hampaat sekä ylä- että alarivistössä. (MLL, 2013) Seuraavassa kuvailen klarinetin soiton aloituksessa muutamista mahdollisesti esiintyvistä fyysisistä esteistä.

2.1 Kädet ja sormet

Kädet ja sormet ovat suuressa roolissa klarinetin soitossa. Mikäli sormet eivät ole riittävän pitkät, kädet voivat joutua huonoon asentoon. Ihmisen lihaksisto oppii helposti asennot ja tämä huono tai väärä käsien asento saattaa tuottaa siten tulevaisuudessa ongelmia. Muun muassa jännetupentulehdus on yksi yleisimmistä käden ongelmista, johon syynä voi tosin olla myös liiallinen harjoittelu väärällä tavalla. (Tikkanen 2014)

Myös liian ohuet sormet ovat hieman haitaksi siinä mielessä, että klarinetissa olevat reiät täytyy saada peitettyä kunnolla saadakseen äänen syttymään hyvin ja että instrumentti myös soi hyvin eikä sumeasti. Tämä ongelma korjautuu ajan kuluessa, vaikka oppilaalla olisikin hieman ohuet sormet vielä alussa. (Tikkanen 2014) Omien oppilaiden kohdalla olen huomannut, että kyllä ne sormet oman paikkansa löytävät ajan kuluessa.

2.2 Jaksaminen

Yksi este klarinetinsoiton aloittamiselle on puisen klarinetin paino. Puinen klarinetti painaa noin 800 grammaa ja muovinen ei ole paljon kevyempi painaessaan 700 grammaa. Puisen klarinetin paino on raskas pienen klarinetistin oikean käden peukalolle varsinkin, jos kyseessä on yli puolen tunnin soittotunti. (Ollila, 2014)

Opettaessani olen huomannut, että aloittelevalle pienelle klarinetistille riittää intensiivinen 10 minuuttia soittamista. Sen jälkeen kädet ja ansatsi eli huuliote alkavat väsyä.

Vaihtoehtona voi klarinetinsoiton aloituksessa käyttää Lyonsin valmistamaa c-vireistä klarinettia, joka painaa vain 250 grammaa. C-vireinen klarinetti on kooltaan pienempi ja sopii pienisormisille oppilaille aloitussoittimeksi. Koko soitin on muovia, myös koneisto, joka b-vireisissä klarineteissa on yleensä hopeoitu. (Ollila, 2014)

3 SÄVELLYS- JA SOVITUSPROSESSI

Sävellyks- ja sovitusprosessi muhivat mielessäni jo ennen varsinaisen projektin aloittamista. Lähdin liikkeelle siitä, että tekisin kaikkiin vihkoon ja äänitteelle tuleviin kappaleisiin erilaisen taustakokoonpanon. Yhtenä kriteerinä oli myös se, että levy äänitettäisiin studio-olosuhteissa. Aika ei kuitenkaan tuntunut riittävän studio-olosuhteisiin, joten tein sovitukset tietokoneella ja siirsin ne sitten levyille äänitiedostoina.

Halusin tämän ”Play Along” -vihkon ja -cd:n avulla nostaa uudestaan esille vanhempia, 1900-luvun hyviä kansan- ja lastenlauluja, joita ei enää juuri koulussa opeteta ja lauleta. Mielestäni niitä ei saisi hylätä kokonaan uusien lastenlaulujen tieltä.

3.1 Uudet sävellykset

Vihkon kaksi ensimmäistä kappaletta olen itse säveltänyt ja sovittanut. En halunnut samanlaisia aloituskappaleita kuin mitä on jo olemassa. Kappaleissa on vääjäämättä samaa kuin muidenkin eri vihkojen aloituskappaleissa, koska ensimmäiseksi opettavat äänet ovat yleensä samat. Yritin tehdä kappaleiden taustoista selvät, mutta mielenkiintoiset. Oppilaan hengitystauoilla taustalla on hieman monimutkaisempaa rytmiä, joka ehkä hieman hankaloittaa tauon laskemista ja soittamisen jatkamista tauon jälkeen.

Sävelsin nämä ensimmäiset kappaleet ennen kuin aloin sovittamaan muita lauluja. Sävellykset ja niiden sovitukset kuitenkin elivät melkein viime hetkeen asti, kun aina tuli uusia ja taas uusia ideoita.

Heti ensimmäisestä kappaleesta lähtien aletaan hakea hyvää ja tasaista puhallusta. Välissä on tauot tarkoituksella, että oppilas ennättää hengittää kunnolla ja oikein. Ensimmäisen kappaleen lopussa ja toisessa kappaleessa otetaan jo kielitystä mukaan. Toisen kappaleen lopussa on myös seuraava haastava asia, kun kielityksen ja sormien täytyy toimia täydellisessä yhteistyössä keskenään.

3.2 Kappaleiden sovittaminen

Sovitustyön aloitin jo hyvissä ajoin, silloin kun tiesin, että tämä tulee varmasti olemaan opinnäytetyöni. En voinut kuitenkaan välttää muutoksilta: tein niitä sovituksiin ja omiin sävellyksiinkin viimeiseen asti. Joidenkin kappaleiden sovitussajatukset soivat jo valmiiksi sekasotkuna päässäni, kun taas joissakin kappaleissa hain apuja ja ideoita muiden tekemistä versioista.

Työ eteni alussa hyvällä vauhdilla, kun taas projektin loppupuolella tahti hidastui muiden koulutehtävien vuoksi. Välillä sovituksen tarkastus viivästyi, kun ei löytynyt yhteistä aikaa taiteellisen ohjaajan kanssa.

Työ ei ole työtä ja eri asioiden tekeminen ei ole mitään ilman ongelmia. Ensimmäinen ongelma tuli vastaan heti alussa, kun halusin tehdä sovitukset omalla koneellani, jossa on Finale-nuotinkirjoitusohjelma ja oppilaitoksen koneilla on Sibelius-nuotinkirjoitusohjelma. Pidin kuitenkin pääni ja tein sovitukset omalla koneellani ilman apuja, koska taiteellinen ohjaajani käyttää itse myös Sibeliusia. Toinen ja ainainen ongelma on atk-laitteet. Alkuvaiheessa olin juuri kerinnyt tehdä muutaman sovituksen valmiiksi, kun tietokone jumitti ja hävitti ne. Joitakin kappaleita jouduin siis tekemään kokonaan uudestaan niiden hävittyä.

Kappaleiden soittajalle haasteellista saattaa olla muun muassa eri sormitusten toimiminen. Esimerkiksi, jos oppilas on kovin pienikokoinen, ylettävätkö sormet oikeille paikoille ja peittävätkö ne reiät kokonaan? Muutamassa kappaleessa myös kielitys saattaa tuottaa ongelmia, koska kappaleen tempo on suhteessa nopea soittajan soitotaitoihin. Siinä vaiheessa opettajalla onkin oiva tilaisuus harjoituttaa oppilaan kielitysnopeutta ja hioa sen tekniikkaa.

Säveltäessäni ja sovittaessani kappaleita pidin mielessäni koko ajan tulevaisuudessa kappaleita soittavat oppilaat. Halusin tarjota mahdollisimman monelle soittajalle mieluisia kappaleita. Joukosta löytyy nopeatempoisia kappaleita ”rämäpäille” ja herkkiä ja tunteikkaita kappaleita herkille ja tunteikkaille soittajille.

4 KAPPALEET JA NIIDEN OMINAISPIIRTEET

Kahta ensimmäistä kappaletta lukuun ottamatta valitsin sävellykset vihkoon eri lasten- ja kansanlauluista. Mukaan otin myös ne laulut, jotka ovat itselleni tärkeitä lapsuusajoilta. Lapsuudessa laulettu laulut ovat tulleet jotenkin tärkeiksi nyt vanhemmallalla iällä. Kappaleet ovat omalla tavallaan herkkiä ja suloisia, toiset ovat rallatuksia, toiset ovat taas laulavampia ja niistä tulee mukavia lapsuudenmuistoja mieleen. Samaa tunnetta yritän siirtää näiden kappaleiden kautta siis myös soitonoppilailleni ja muille lapsille ja nuorille, jotka tulevat soittamaan vihkon sävelmiä.

Kappaleiden alkuun olen laittanut tempomerkinnät kahdella tavalla. Ensin on tempo-teksti ja sen alapuolelta löytyy tempo myös numeroina. Luulisin, että kahdesta eri merkinnästä on hyötyä oppilaalle tulevaisuudessa, kun vastaan tulee merkintä vain toisella tavalla niin silloin osaa yhdistää palaset kohdilleen. Olen myös pyrkinyt tuomaan mukaan musiikkisanastoa, jota näin oppisi vääjäämättä soiton ohessa.

Kappaleet olen tallentanut kahtena eri raitana eli jokaista kappaletta kohden on siis kaksi eri raitaa. Ensimmäisellä raidalla mukana on myös klarinetti. Ensimmäinen raita on niin sanottu kuunteluraita, josta voi kuunnella miltä kappale kuulostaa ja miltä sen tulisi kuulostaa. Mukana saa myös soittaa. Toisella raidalla on enää pelkkä tausta, jotta oppilas saa itse soittaa klarinetin osuuden. Taustaa voi hyvin käyttää myös esiintymistilanteissa. Ensimmäinen raita on hyvä siinä mielessä, että oppilas voi kuunnella kappaleen ennen kuin joutuu sen soittamaan nuotista. Jos kyseessä on arempi oppilas, hän voi soittaa levyn klarinetistin mukana ja saa näin tukea soittamiseensa.

4.1 Kissanpennun ensimmäinen aamu ja Kissanpennun ensiaskleet

Nämä kappaleet tein ajatellen niitä oppilaita, jotka ovat käyneet vasta muutamalla soittotunnilla. He osaavat kolme ääntä, jotka yleensä ensimmäisinä opetellaan. Kissanpennun ensimmäisessä aamussa esiintyvät äänet ovat yksiviivainen g, f ja e. Kummassakin kappaleessa oppilaalla on yksinkertainen rytmi, mutta taustalla piano soittaa hieman monimutkaisemmin ja rytmikkäämmin. Tällöin oppilaalle tulee mielikuva, kun hän soittaisi muutakin kuin vain yhtä ja kahta ääntä.

Kissanpennun ensiaskleet -kappaleessa tulee yksi ääni lisää, joka on yksiviivainen d. Vaikka kappale on lyhyt, se sisältää pienen tarinan. Pieni kissanpentu lähtee liikkeelle, ottaa muutamia askeleita ja sitten kompastuukin, jolloin klarinetistilla on tauko ja piano soittaa tritonus-intervalleja oikealla kädellä. Kissanpentu ottaa uuden yrityksen ja pääsee lopulta päämääräänsä johon kappale myös loppuu.

4.2 Tällaulu

Halusin mukaan myös jotain menevämpää, mutta tietenkin helppoa soitettavaa. Kappaleen juuret juontavat omille ala-asteajoilleni, jolloin tämä soi useaan kertaan eri tilanteissa. Haasteena tässä kappaleessa on kielityksen toimivuus ja nopeus. Ääniala kappaleessa on yksiviivaisesta c:stä yksiviivaiseen a:han. Tässä ensimmäisessä hieman pidemmässä kappaleessa tulee vastaan kertausmerkit, jotka oppilaan täytyy soittaessa huomioida.

4.3 Hämähäkki-rock

Hämähäkki-rockin valitessani ajattelin erityisesti poikaoppilaita, joille kappale voisi olla mieluinen. Tässä tulee uutena äänenä oppilaalle yksiviivainen es ja b. Mikäli soitotunneilla ei vielä ole tullut kyseisiä ääniä vastaan, Hämähäkki-rockin lomassa ne on hyvä opettaa oppilaalle. Kappaleen alku on hidas. Sen jälkeen virvelirumpu antaa uuden tempon rokkiosiolle, josta klarinetisti lähtee soittamaan.

4.4 Tati Monika

Kappaleessa on jälleen haasteena kielitys. Uutena rytminä mukaan tulee kahdeksasosatauko ja pisteellinen kahdeksasosanuotti ja sen jatkeena kuudestoistaosanuotti, jota joskus on nimitetty musiikin teoriassa ”tii-ri”-rytmiksi. Uusia ääniä kappaleessa ei tule, koska rytmissä on riittäväsi oppimista.

4.5 Rati riti ralla

Tämä kappale valikoitui vihkoon viime hetkellä, kun selasin mahdollisten kappaleiden nimiä. Rati riti ralla käy hyvin myös sormijumpaksi, kun oppilas joutuu toistamaan edestakaisin muutamaa ääntä. Joukossa on myös isompia hyppyjä ja suhteellisen nopea tempo. Syyn tämän kappaleen valitsemiseen antoi yksi soitonoppilaistani, joka aina löytää kaikki pienimmätkin sormijummat kappaleiden sisältä ja pitää niistä. Pieni h tulee uutena äänenä. Vaatimustasoa lisää kappaleessa se, kun molempien käsien täytyy toimia yhtäaikaaisesti äänien vaihtuessa h:sta takaisin yksiviivaiseen rekisteriin ja toisinpäin.

4.6 Älä silmä pieni

Kappaleessa tarvitsee käyttää vain vasenta kättä. Uusia ääniä kappaleessa ei tule. Kappale on kielilihaksille raskas ja tarvitsee oppilaalta jo hieman kestävyyttä. Kappaleen keskikohdalla onkin juuri sen takia vähän taukoa, että kasvot saavat levätä ja oppilas jaksaa soittaa vielä uuden säkeistön.

4.7 Soittajapaimen

Kappaleessa kaivataan jo hyvää puhallusta, joka tuo mukanaan hyvän soinnin. Kappale ei ole vaikea, mutta haaste piilee siinä, että oppilas malttaa soittaa rauhallisesti ja soivasti fraasit loppuun asti. Kevyttä kielitystä voi jo tässä vaiheessa käydä läpi, koska kevyt kielitys on parempi ja mukavamman kuuloinen vaihtoehto tälle kappaleelle kuin raskas. Uutena äänenä tulee pieni a.

4.8 Autolaulu

Tämän kappaleen sovitin ensimmäisenä. Autolaulu on sovitettu ajatellen erityisesti poikaoppilaita. Kappaleessa on haasteena nopeus sovitettuna pieniin hyppyihin, joita on aika paljon: muun muassa terssihyppyjä on suuntaan ja toiseen. Kappaleen uutena musiikillisena asiana tulevat kaaret. Sijoitin sopiviin väleihin lyhyitä kaaria, jotka on helppo toteuttaa ja kuulostavat myös hyvältä. Kappaleessa tulee uutena äänenä pieni g ja myös klarinetin matalin ääni eli pieni e, joka on suhteellisen raskas puhalttaa ja vaikea saada soimaan hyvin. Siksi sijoitin Autolaulun vihkon loppupäähän.

4.9 Leipuri Hiiva

Väliin sovitin hieman marssimaista musiikkia. Kappaleen ensimmäinen säkeistö menee kokonaan mezzofortessa, mutta toiseen säkeistöön laitoin dynamiikkamerkintöjä, jotta kappale kuulostaisi mielenkiintoisemmalta. Tässä on myös uusi haaste soittajalle: dynamiikka. Vaikka Leipuri Hiiva on marssimusiikkia, soittamisen ei tarvitse olla totista vaan siihen voi tehdä nyansseja.

4.10 Saunavihdat

Tämä on vanha suomalainen kansansävelmä, ja mielestäni tärkeä siltä kannalta, että seuraavankin sukupolven olisi hyvä tietää näitä suomalaisia peruskansanlauluja. Kappaleessa tulee uusi ääni, yksiviivainen cis. Kappaleessa on myös soittajan ansat si tiukoilla, koska sävelmä on suhteellisen pitkä. Saunavihdoissa tulee myös kertauskerta kertausmerkit, jotka palautellaan näin pienen tauon jälkeen mieleen.

4.11 Tuutulaulu

Kappale on itäkarjalainen kansanlaulu ja erittäin kaunis sävelmä. Vaikeusaste ei ole kovin suuri, mutta kappaleen pituuden takia laitoin sen loppupäähän. Vihkon viimeiseksi sijoitin Tuutulaulun siksi, että olen laittanut lauluun paljon dynaamista vaihtelua, jota toivon soittajan myös tekevän. Kappaleen sisällä pitäisi kuulua kaikki nyanssit pianon ja fortin välillä. Uutena äänenä viimeisessä kappaleessa tulee vielä yksiviivainen fis. Tässäkin kappaleessa hyvä puhallus ja sointi ovat eduksi ja tekevät kappaleen kuunneltavuudesta miellyttävää.

5 VIHON KOKOAMINEN

Vaikka kappaleet on tarkoitettu vasta-alkajille, ennen tämän vihkon aloittamista on hyvä osata klarinetinsoiton perusasiat. Muun muassa puhallus ja äänet yksiviivaisesta a:sta alaspäin aina pienen oktaavin e:hen asti olisi hyvä osata.

Kaikkea ei tietenkään tarvitse osata heti, koska kaksi ensimmäistä kappaletta olen tehnyt ajatellen juuri ihan vasta aloittaneita pieniä soittajia. Kappaleista löytyy yhteensä vain neljä eri säveltä, jotka klarinetin soitossa opetellaan ensimmäisinä. Näin klarinetinsoiton aloittanut lapsikin saa kokemuksen yhteissoitosta.

Äänityksen suhteen päädyin siis suoraan musiikkiohjelmasta tallentamiseen, koska huomasin, että muillakin "Play Along" -levyillä on tietokoneella tehtyjä kappaleiden taustoja. Aiemmin ajattelin, että on kauhea synty, jos taustalla ei ole oikeiden soittimien ääniä. Nykyään musiikinkirjoitusohjelmat ovat niin kehittyneitä, että niistä ei välttämättä huomaa onko tallennus tehty oikeilla soittimilla vai tietokoneäänillä.

Vihkon kuvittamisessa olisin halunnut käyttää soitonoppilaitteni piirroksia, mutta tajusin asian liian myöhään. Päädyin lopputulokseen, jossa piirrän kaiken itse. Vihkon aiheena on siis kissa, joten tuttu kissahahmo esiintyy jokaisessa kuvassa tavalla tai toisella ja saattaapa kuvissa vilahtaa joku muukin metsän eläin.

6 LOPUKSI

Pieniä soitonoppilaita opetettaessa täytyy olla paljon mielikuvitusta myös opettajalla itsellään. Muun muassa siksi tein tällaisen aiheen sisältävän vihkon ja äänitteen in-nostaakseni pieniä oppilaita. Lapsista on mukavaa, kun annetaan mielikuvia soittamisesta eläimien kautta tai jonkin muun hauskan asian avulla. Näin lapsi myös mahdollisesti muistaa tärkeät asiat soitossa paremmin. Mielestäni vihkon kuvitus on suhteellisen tärkeää, että sivut eivät ole pelkkiä nuotteja täynnä. Lapselle täytyy olla asioita ja esineitä, mitä tarkkailla silmillä soiton lomassa. Muun muassa silloin kuvia on hyvä tähyillä, kun lepuutetaan kasvoja soiton välissä. Toivon, että tästä tekemästani vihkosta on iloa ja hyötyä monelle tulevalle klarinetistille.

Opinnäytetyötä tehdessäni opin ainakin sen, että vaikka aikaa tuntuisi olevan reilusti, kannattaa työ tehdä loppuun sitä mukaa, kun asioita valmistuu. Nopealtakin tuntuvat asiat toteutuvat ja tapahtuvat yllättävän hitaasti silloin, kun niiden toivoisi etenevän nopeasti. Eli jos nyt aloittaisin tämän projektin uudelleen, tekisin sitä ahkerasti niin pitkään kuin se olisi mielestäni valmis. Sitten viimeisenä korjaisin ja siistisin raportin tekstiä ja tekisin loppusilauksen soittovihkoseen rauhassa.

Minulla oli tavoitteena tässä projektissa vain se, että selviydyn loppuun ja työni on hyväksytty. Nyt alkaa tuntua siltä, että tästähän olisi voinut tehdä jopa isomman kokonaisuuden, kuin mitä siitä nyt tuli. Siinä onkin tekemistä sitten tulevaisuudessa.

Toivon, että vihkosta tulisi edes jonkin verran tunnettu. Sillä tavoin se tavoittaisi myös enemmän soittajia. Vaikka olenkin puhunut koko ajan, että soitetaan ja opetellaan soitonopettajan kanssa näitä kappaleita, niin kuka estää hankkimasta itse kyseistä vihkoa. Vihkoa voi ilman muuta opetella soittamaan itse ja soitella läpi omaksi ilokseen.

Tekemästäni projektista on jo tullut kyselyitä tuttavapiiristä, että heille on varattu muutama vihko. Samalla on kysytty, että olisiko mahdollista tehdä samasta vihkosta versiota muille soittimille, esimerkiksi saksofonille tai trumpetille. Minun täytyy ensin itse henkilökohtaisesti tutustua eri soittimien alkeisiin, ennen kuin voin tuosta noin vaan transponoida nuotit toiselle soittimelle, koska klarinetin ensimmäiset nuotit saattavat olla vaikkapa saksofonin soiton aloittaneille vaikeita. Näissä valoissa projektin kaupallistaminen voisi tulevaisuudessa olla hyvä idea.

LÄHTEET

Tiedonannot

Tikkanen, Rauno rauno.tikkanen@savonia.fi [sähköposti vastaanotettu 23.5.2014].

Ollila, A. 2006. Ensimmäiset äänet: Yhteissoittomateriaali klarinetinsoiton vasta-alkajille. Stadia: Helsingin ammattikorkeakoulu .[viitattu 4.5.2014]. Saatavissa: <http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/6146/stadia-1182941723-0.pdf?sequence=1>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Lapsi kasvaa ja kehittyy: 5-6 -vuotias lapsi. [viitattu 24.9.2013]. Saatavissa: http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/5_6-vuotias/fyysinen_kehitys/

NUOTTIVIHKO

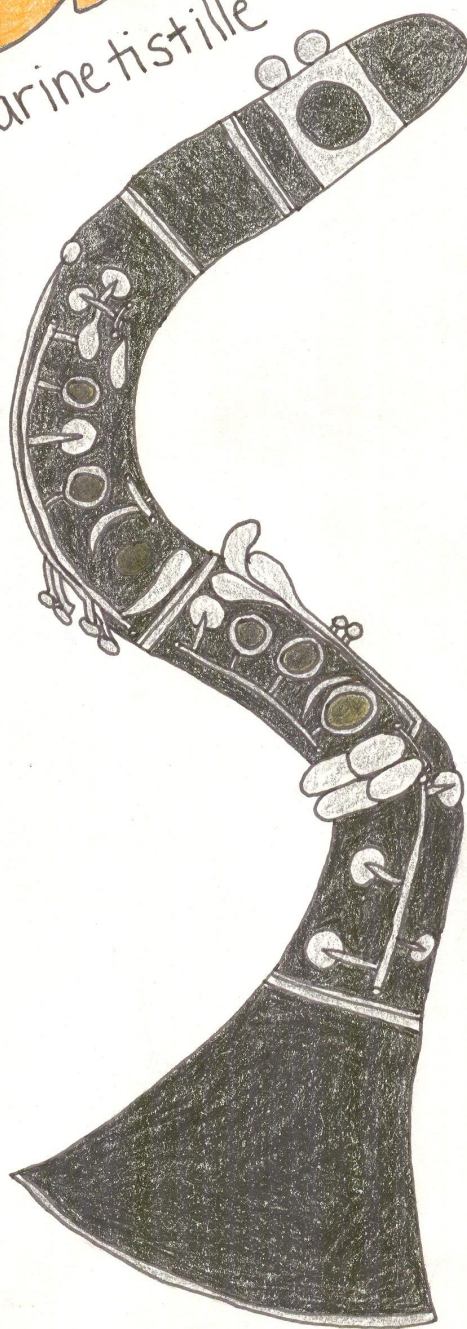
ÄÄNITE

Miau!

kappaleita aloittelevalle klarinetistille

Hei, arvoisa vihkoon soittaja!

Sinulla on nyt käsissäsi tekemäni soittovihko ja sen sisältämä cd, jotka olen tehnyt opinnäytetyökseni. Olen valinnut vihkoon kappaleiksi hieman vanhempia lasten- ja kansanlauluja. Toivon, että saat jotain irti näistä kappaleista ja nautit kappaleiden soittamisesta. Mikäli sinulla ei ole soitonopettajaa, sinun kannattaa käyttää yhdessä tämän vihkoon kanssa jotain toista vihkoa, jossa on klarinetin eri sormituksia ja muita apuja esimerkiksi sanojen selityksiä.

Mukavia soittohetkiä,

toivoo Riikka Pieviläinen

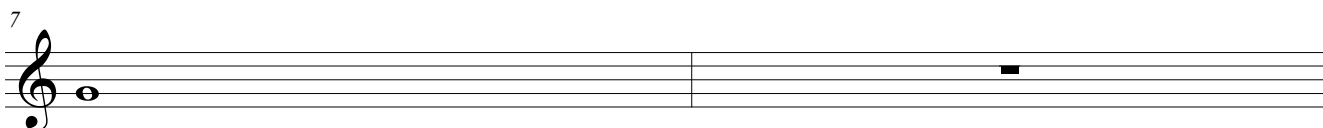
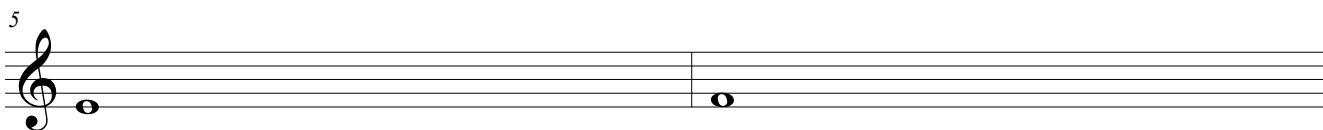
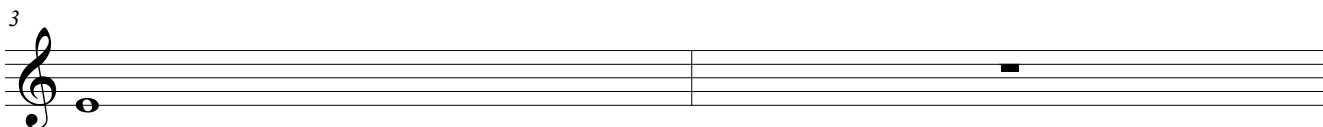
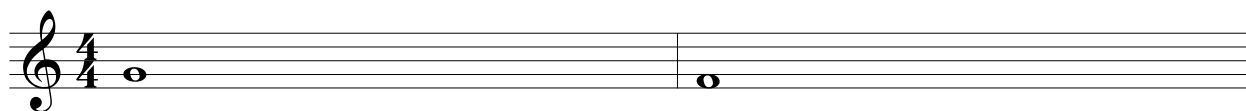

Kissanpennun ensimmäinen aamu

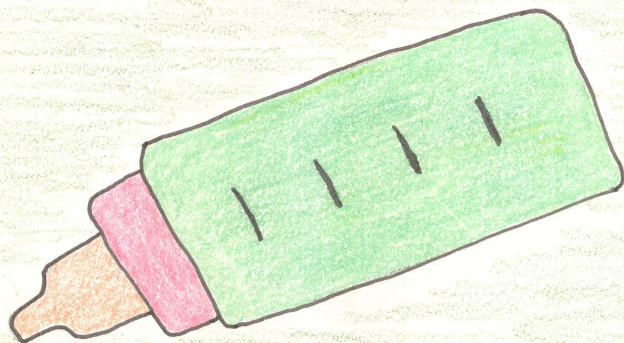
Moderato

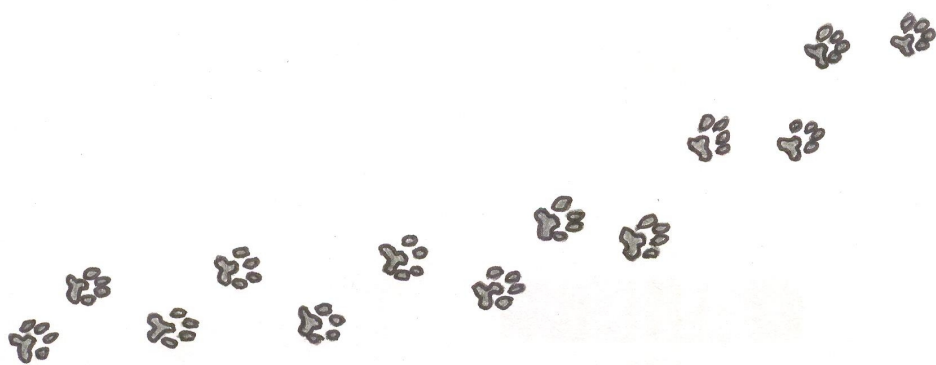
♩ = 100

Riikka Pieviläinen

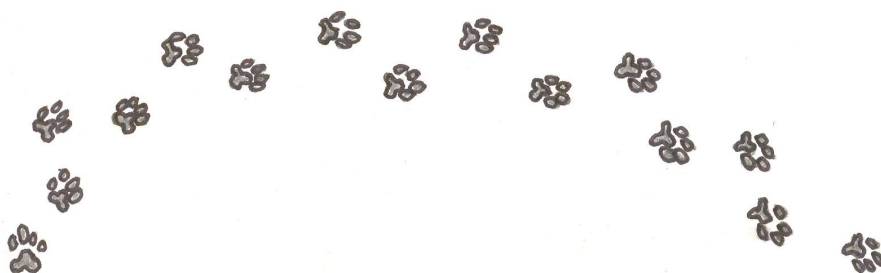
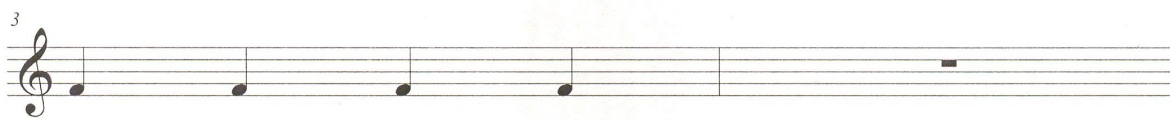

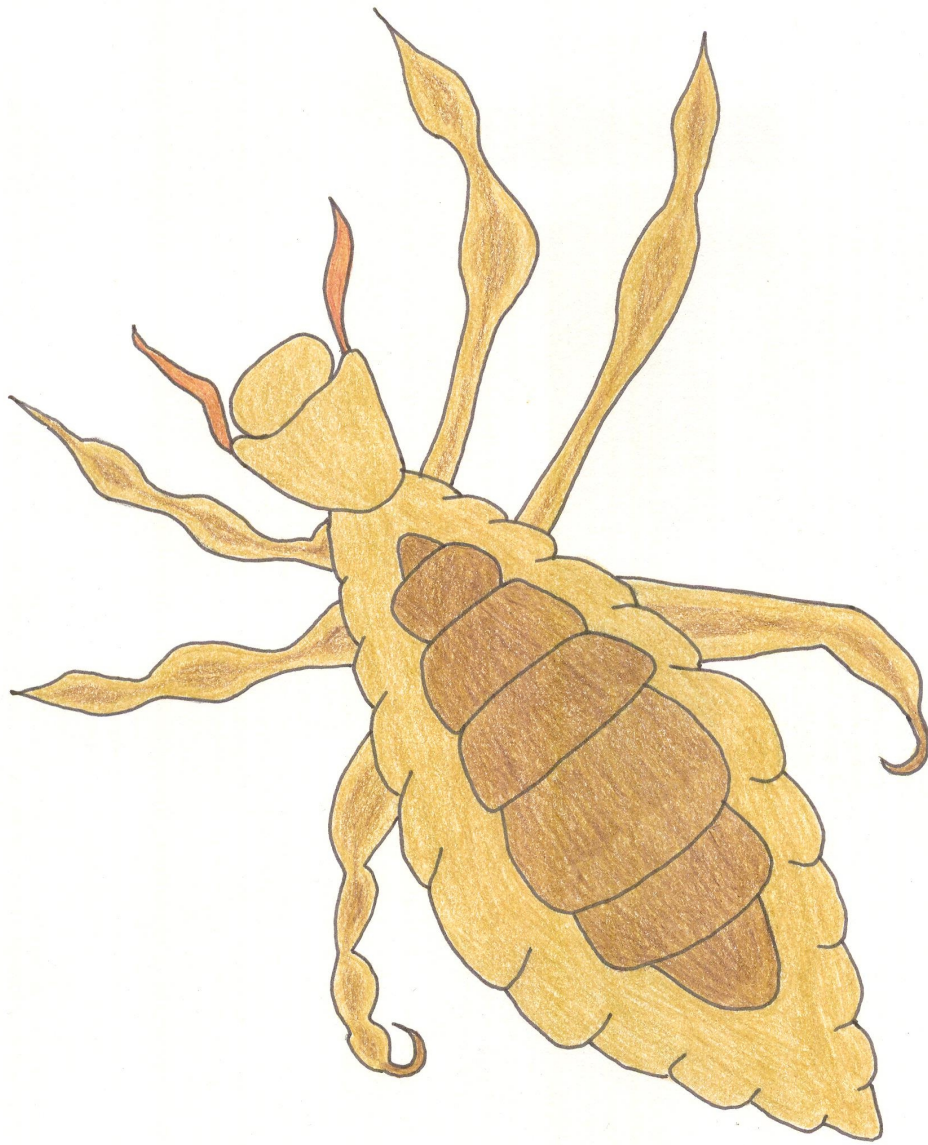
Kissanpennun ensiaskeleet

Moderato
♩ = 100

Riikka Pieviläinen

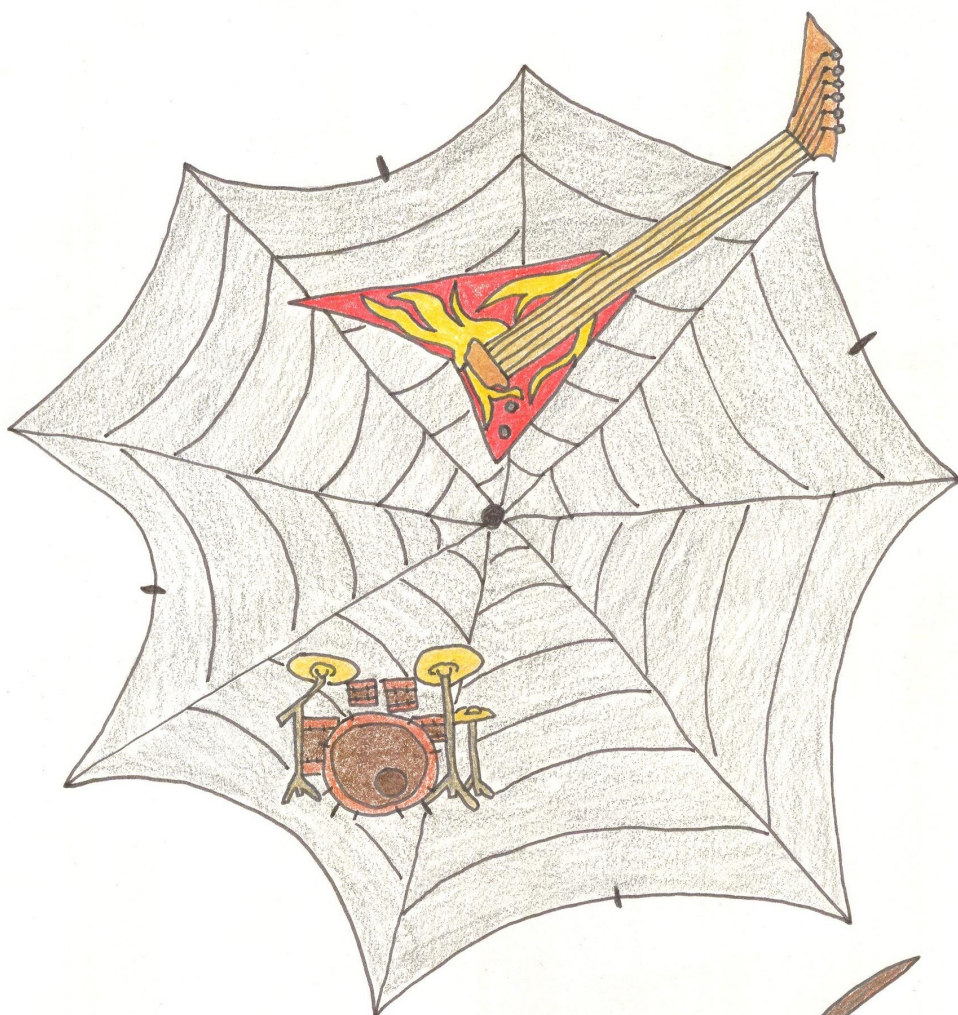
Täilaulu

Tuntematon
Riikka Pieviläinen

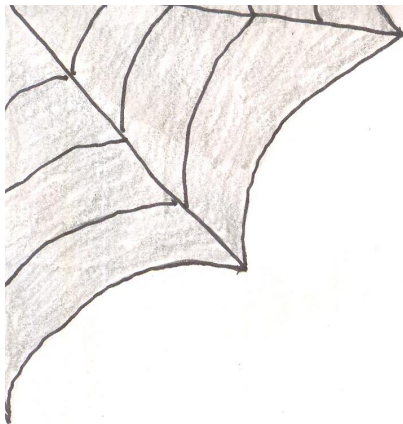
Andante

$\text{♩} = 63$

Musical score for 'Täilaulu' in G major (one flat) and common time (C). The tempo is Andante, with a quarter note equal to 63 beats per minute. The score consists of five staves of music. The first staff begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The second staff is marked with a '3' above the first measure. The third staff begins with a forte (*f*) dynamic and a repeat sign. The fourth staff is marked with a '7' above the first measure. The fifth staff contains two endings, labeled '1.' and '2.', starting at measure 9. The first ending leads back to the beginning of the piece, and the second ending concludes the piece with a double bar line.

Hämähäkki-rock

Lento

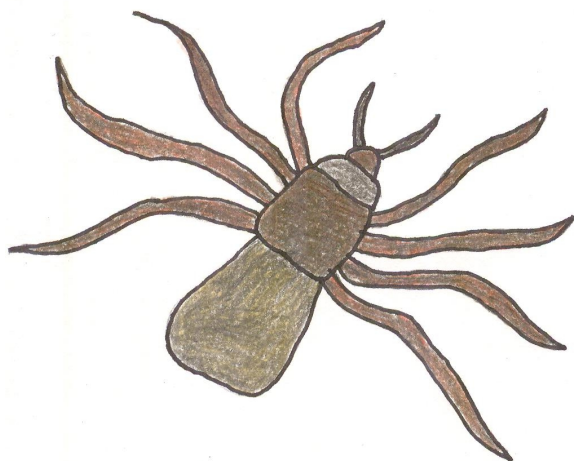
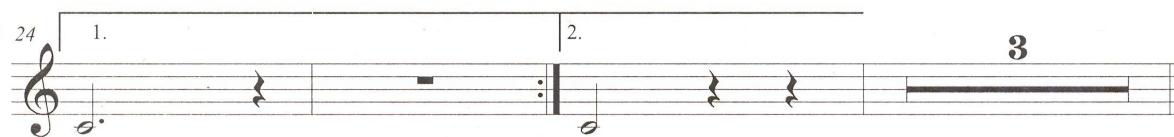
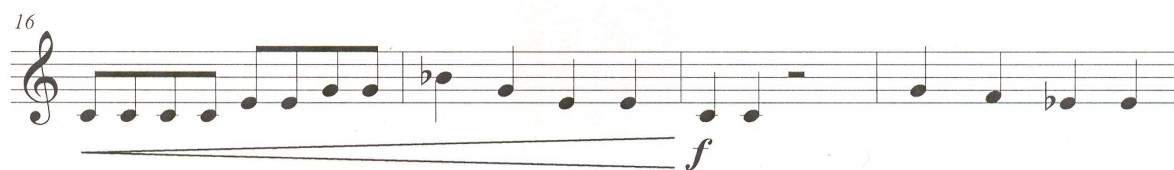
♩ = 65

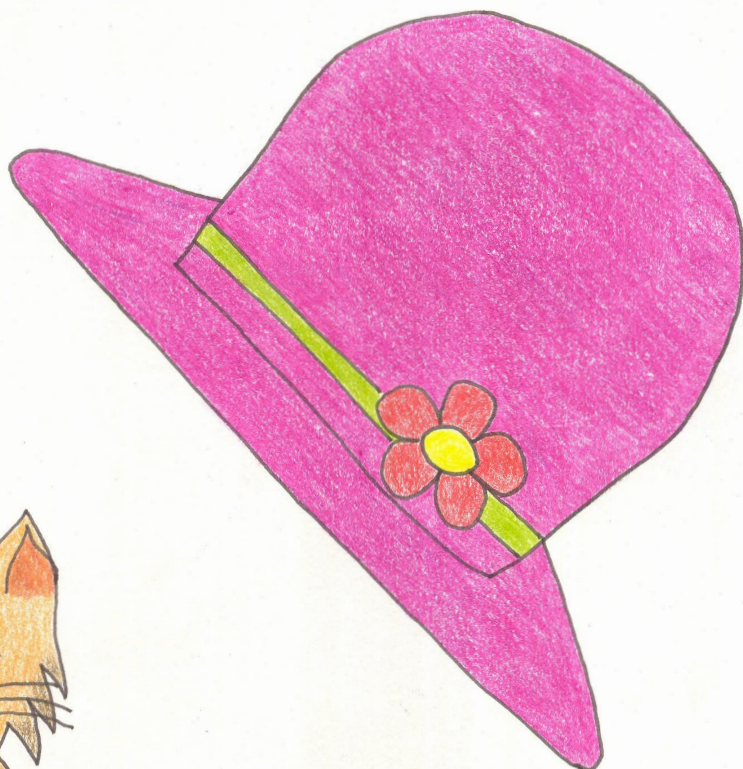
Allegro

♩ = 125

Kansanlaulu

Riikka Pieviläinen

Täti Monika

Kansanlaulu
Riikka Pieviläinen

Moderato

♩ = 100

The musical score for 'Täti Monika' is written in 2/4 time with a tempo of Moderato (♩ = 100). The key signature has one sharp (F#). The score consists of eight staves of music, each starting with a measure number. The dynamics are marked as *mp* (mezzo-piano), *mf* (mezzo-forte), and *f* (forte). The melody features various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. A triplet of eighth notes is marked with a '3' over the notes at measure 17. The score ends with a double bar line at measure 38.

6

11

16

22

26

31

36

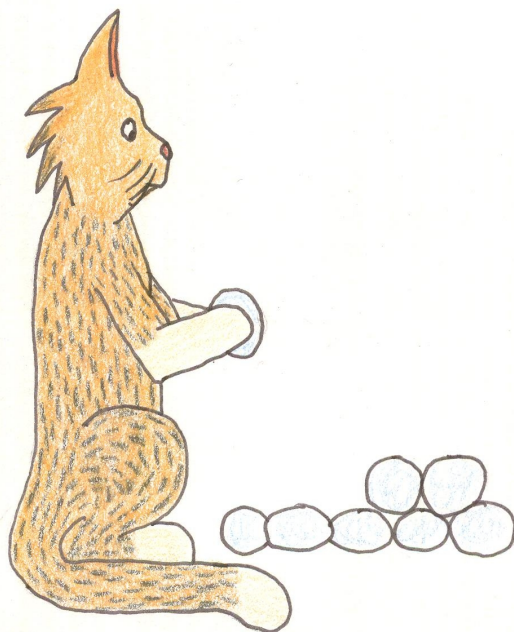
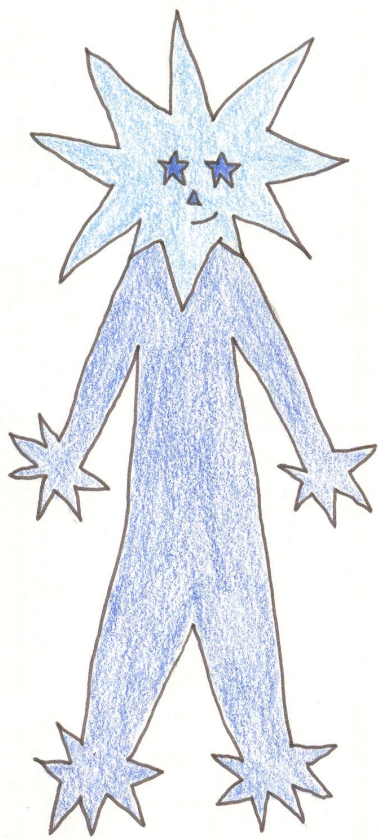
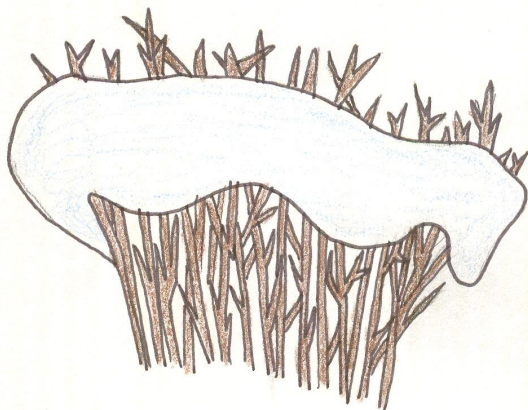
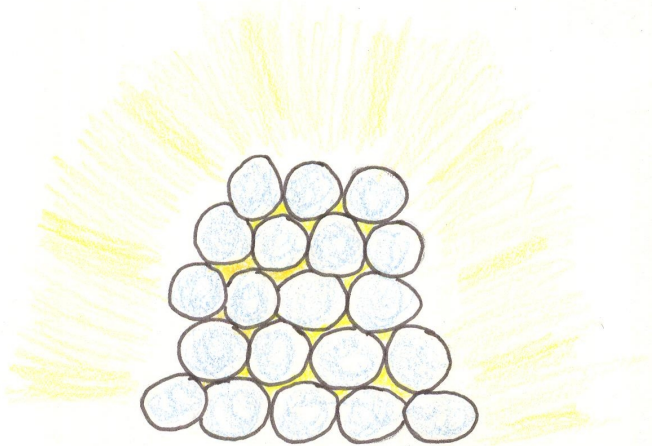
mp

mf

f

mp

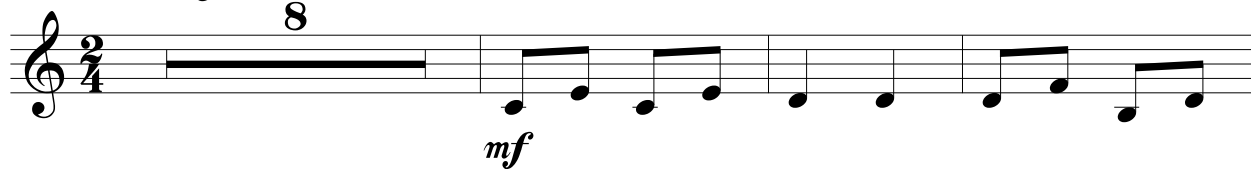
Räti räti ralla

Suomalainen kansansävelmä
Riikka Pieviläinen

Moderato

♩=90

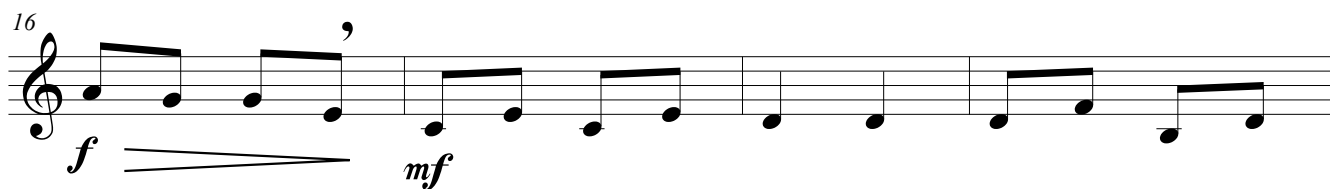
8

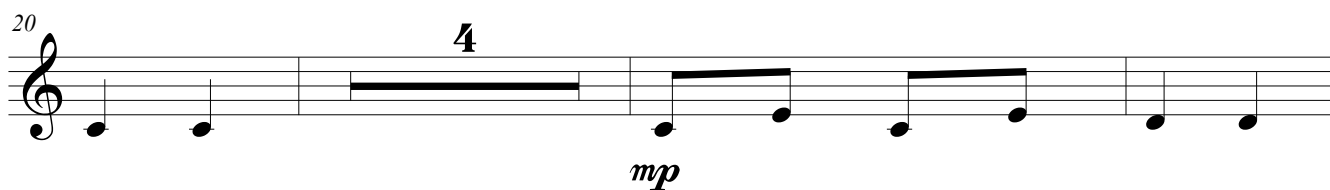
12

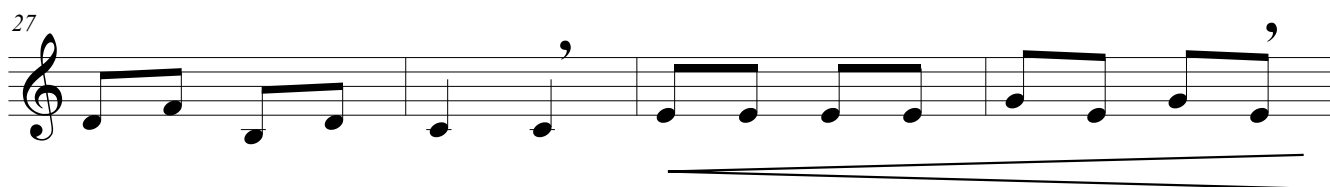
16

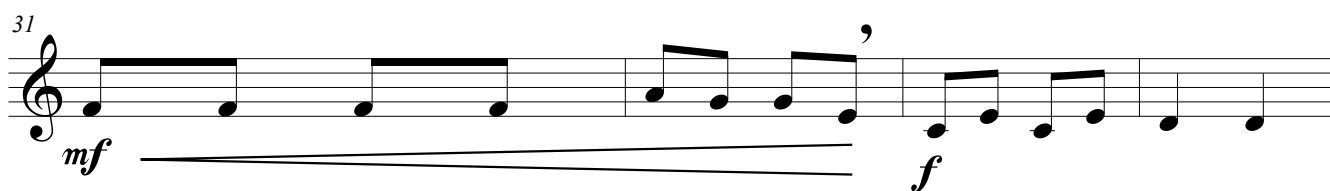
20

27

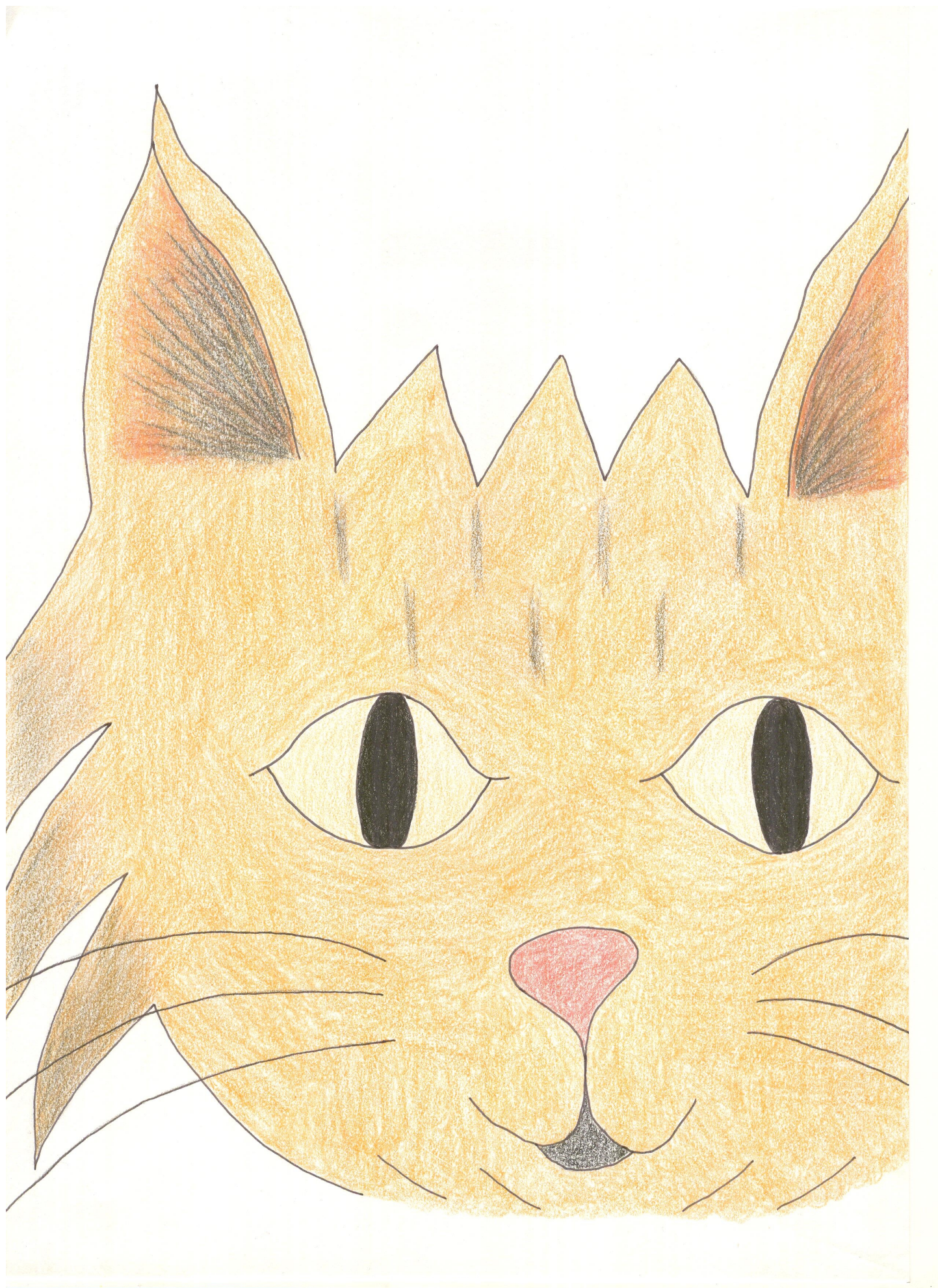
31

35

Älä silmä pieni

Amerikkalainen kansanlaulu
Riikka Pieviläinen

Allegretto
♩ = 105

7

mf

10

15

f

20

mf

32

mf

37

f

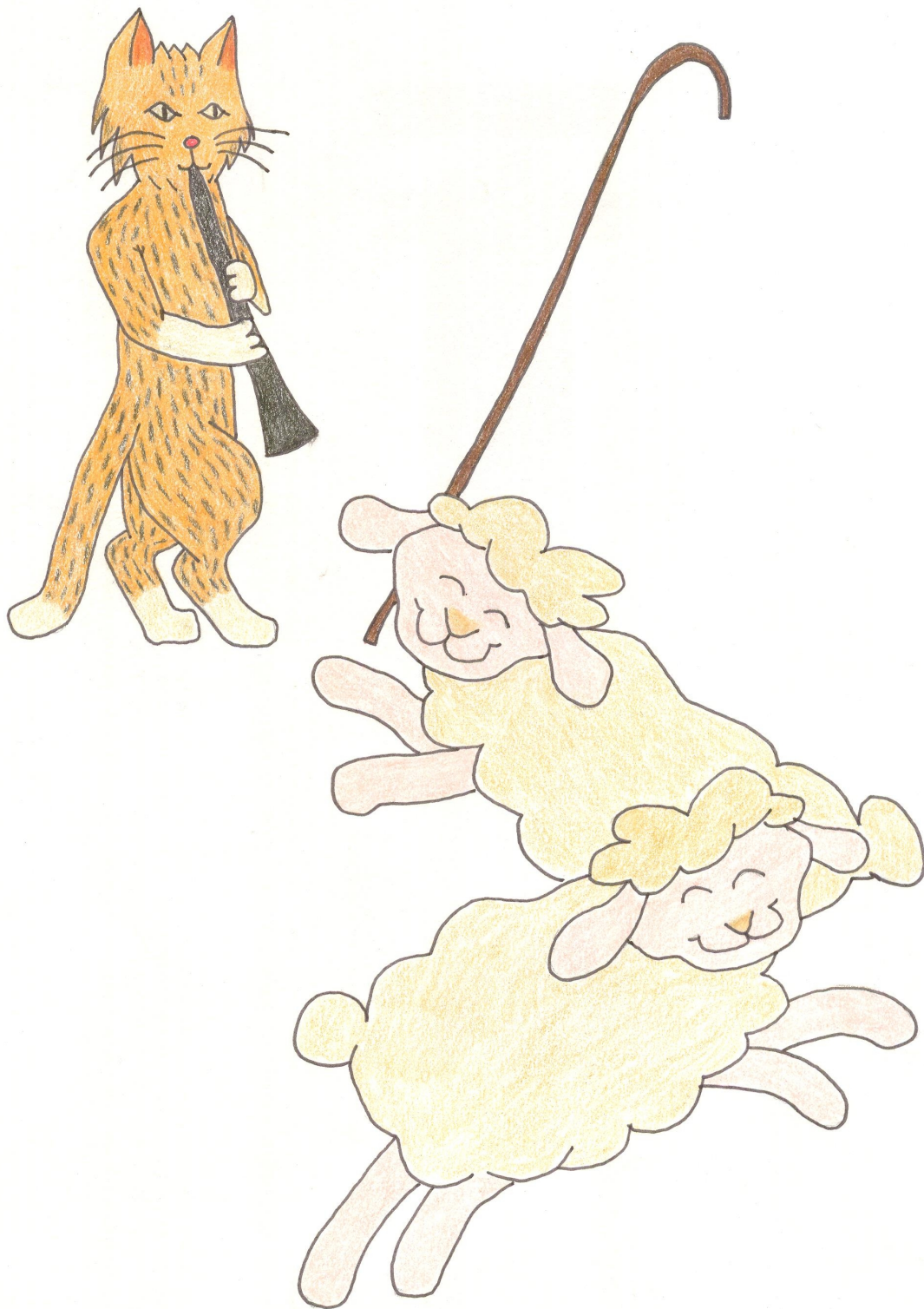
42

mf

47

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of eight staves of music. The tempo is marked 'Allegretto' with a quarter note equal to 105 beats per minute. The score includes several dynamic markings: *mf* (mezzo-forte) and *f* (forte). There are also articulation marks such as accents (>) and slurs. A 7-measure rest is indicated at the beginning, and an 8-measure rest is indicated later. The score ends with a double bar line on the eighth staff.

Soittajapaimen

Suomalainen kansanlaulu
Riikka Pieviläinen

Andante

♩ = 85

13

15

17

19

21

23

25

mp

mf

p

mf

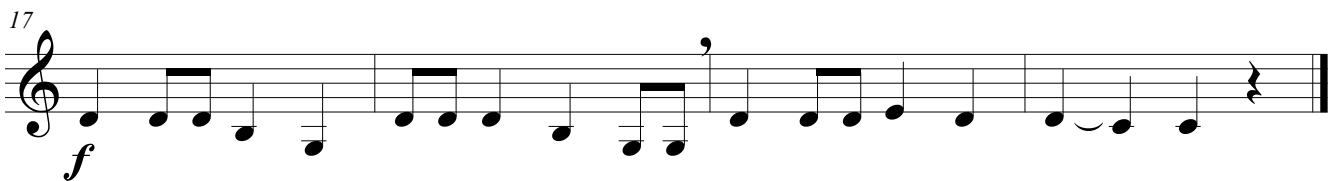
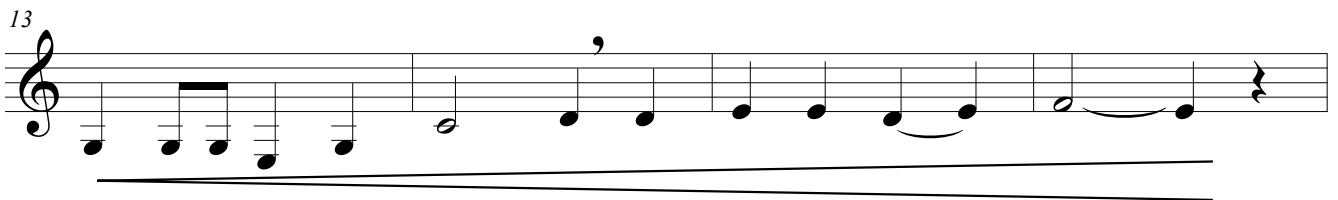
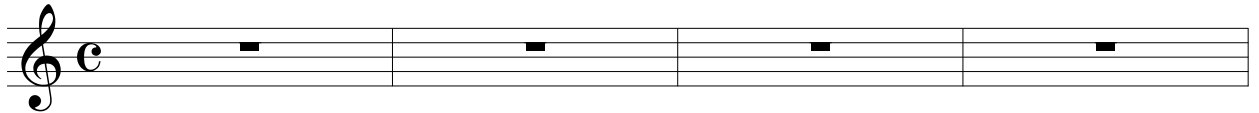

Autolaulu

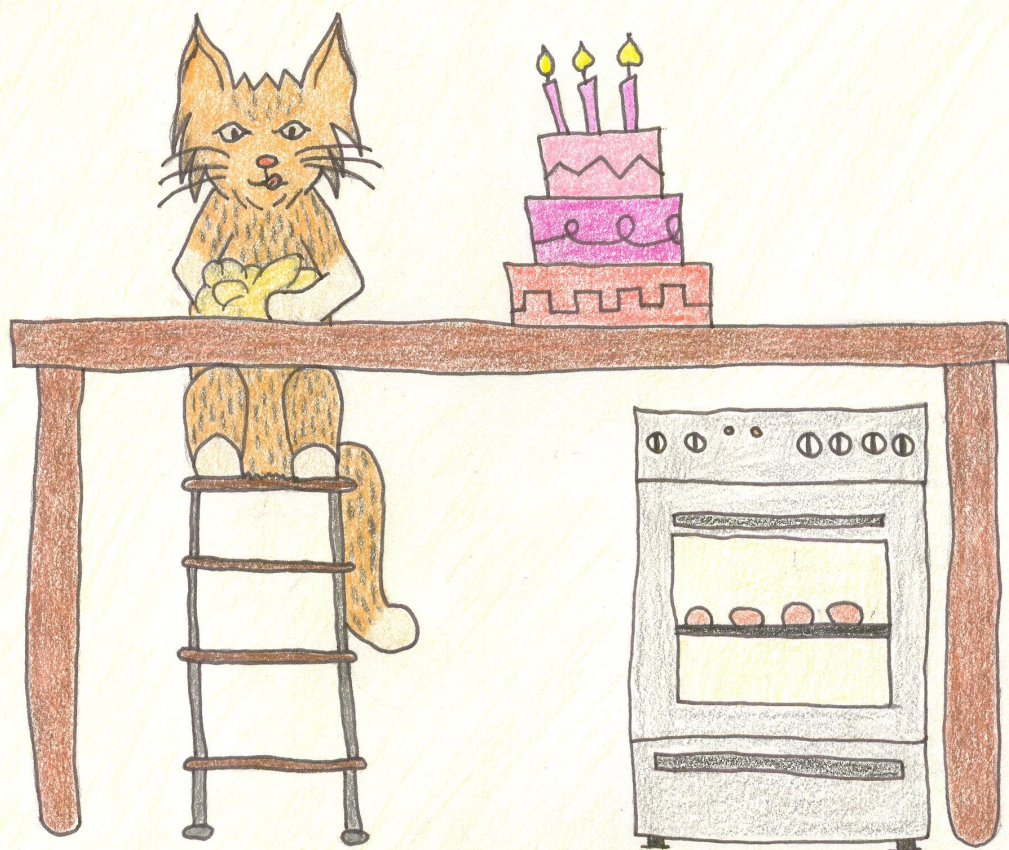
Kansanlaulu
Riikka Pieviläinen

Allegro

♩=120

Leipuri Hiiva

Moderato

♩ = 100

Kansanlaulu
Riikka Pieviläinen

3

mf

8

14

20

4

29

mp

35

mf *mp*

41

mf *f*

47

Saunavihdät

Suomalainen kansansävelmä
Riikka Pieviläinen

Moderato
♩ = 100

mf

5

9

1.*x mf*
2.*x p*

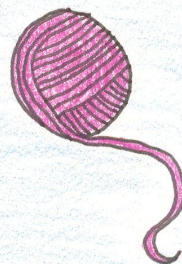
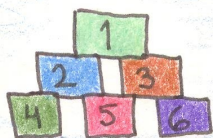
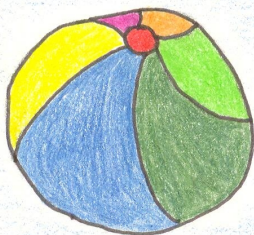
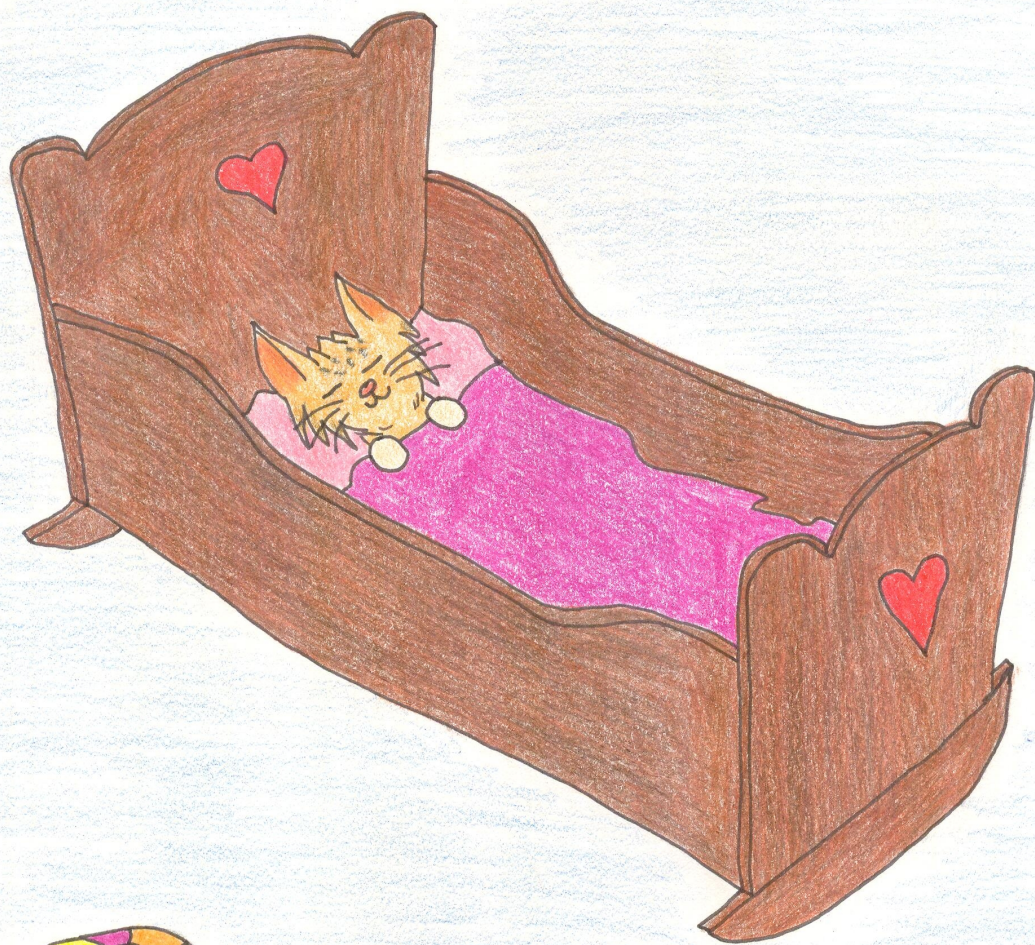
13

mp

17

21

1.*x mp*
2.*x f*

Tuutulaulu

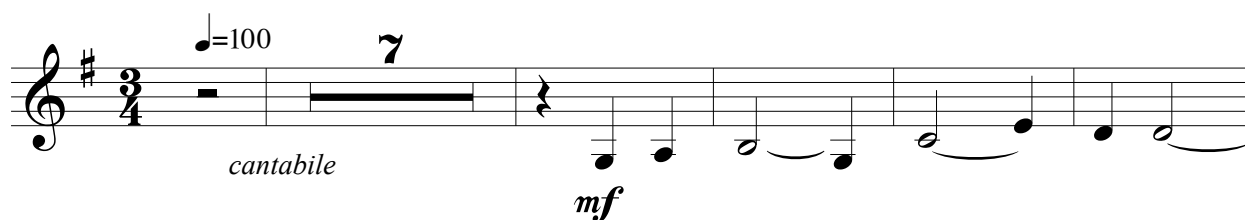
Itäkarjalainen kansanlaulu

Riikka Pieviläinen

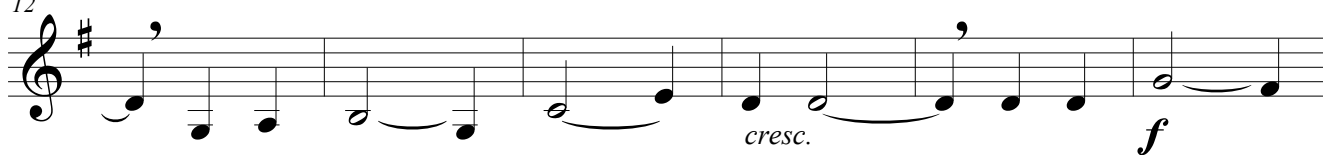
Moderato

$\text{♩} = 100$

7

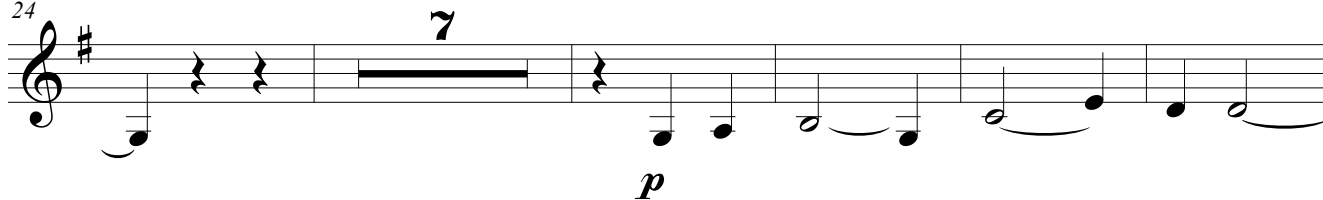
12

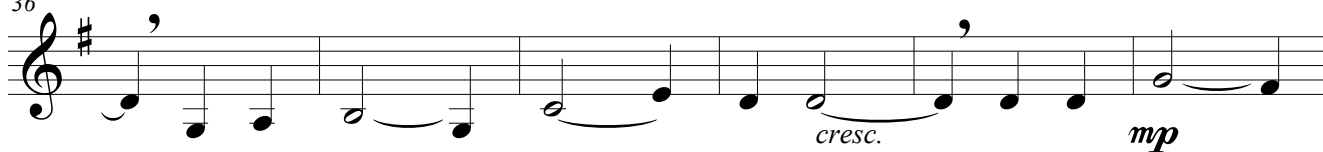
18

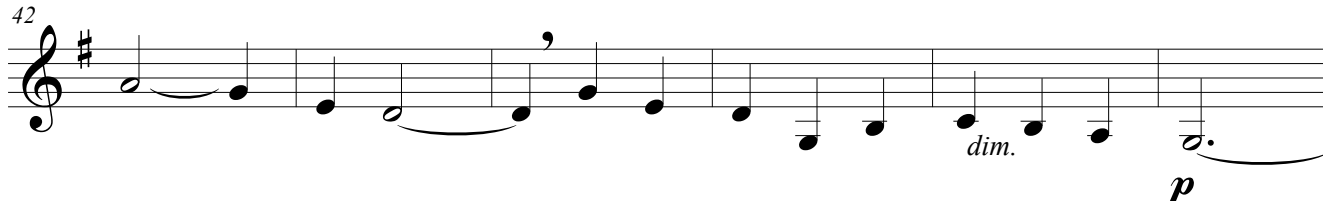
24

36

42

48

